

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18008520>

BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA SAMARALI BANK VOSITACHILIGINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI

Umirzoqov Faxriddin Farxodovich

TDIU Samarqand filiali, mustaqil tadqiqotchisi

E-mail: fakhriddin.umirzakov@mail.ru

Annotatsiya: Mazkur maqolada biznes subyektlarini, xususan kichik va o'rta biznesni rivojlantirishda bank vositachiligining ahamiyati va uning samaradorligini oshirish yo'llari atroflicha tahlil qilingan. Hozirgi globallashuv va raqamli iqtisodiyot sharoitida banklar nafaqat moliyaviy resurslarni jalb etuvchi va taqsimlovchi institutlar, balki iqtisodiy barqarorlikni ta'minlovchi, tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy imkoniyatlarini kengaytiruvchi muhim vositachi sifatida maydonga chiqmoqda. Shu bois bank vositachiligi mexanizmlarini takomillashtirish biznes muhitini yaxshilash va iqtisodiy o'sishni jadallashtirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Maqolada bank vositachiligining nazariy asoslari, uning iqtisodiy tizimdagi o'rni va funksiyalari ilmiy manbalar asosida yoritilgan. Tijorat banklarining kreditlash, depozitlar jalb etish, hisob-kitob va to'lov xizmatlari, investitsion vositachilik hamda konsalting faoliyati orqali biznesni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari tahlil qilingan. Shuningdek, bank vositachiligining samaradorligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar — moliyaviy resurslar yetarliligi, foiz siyosati, risklarni boshqarish tizimi, bank xizmatlari sifati va raqamli texnologiyalarning joriy etilishi masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

Tadqiqot davomida O'zbekiston bank tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar, tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirishga qaratilgan davlat dasturlari hamda banklarning biznesni rivojlantirishdagi amaliy tajribasi tahlil etilgan. Banklar va biznes subyektlari o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni mustahkamlash, kreditlash shartlarini soddalashtirish, moliyaviy inklyuziyani kengaytirish hamda raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish bank vositachiligi samaradorligini oshirishning muhim yo'nalishlari sifatida asoslab berilgan.

Maqola natijalari bank vositachiligini takomillashtirish orqali biznes subyektlarining moliyaviy barqarorligini mustahkamlash, investitsion faollikni oshirish va iqtisodiy o'sishga erishishda amaliy ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot xulosalari bank xodimlari, tadbirkorlar, ilmiy izlanuvchilar hamda iqtisodiyot sohasida faoliyat yurituvchi mutaxassislar uchun foydali bo'lishi mumkin.

Kalit so'zlar: bank vositachiligi, biznesni rivojlantirish, kichik va o'rta biznes, moliyaviy qo'llab-quvvatlash, kreditlash, moliyaviy inklyuziya, investitsion faoliyat, bank xizmatlari, raqamli bank xizmatlari, tadbirkorlik subyektlari.

KIRISH.

Bugungi kunda iqtisodiy rivojlanishning asosiy omillaridan biri bu kichik va o'rta biznesning (KOB) barqaror faoliyat yuritishi va kengayishidir. Kichik va o'rta biznes nafaqat mamlakatning ichki bozorini rivojlantirish, balki yangi ish o'rinlari yaratish, soliq tushumlarini oshirish va innovatsion loyihalarni amalga oshirishda ham muhim ahamiyatga ega. Shu nuqtai nazardan, biznesni moliyalashtirish va qo'llab-quvvatlash

mexanizmlari samaradorligi milliy iqtisodiyotning barqarorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Bank tizimi esa iqtisodiyotdagi eng muhim vositachilardan biri bo'lib, u mablag'larni jamg'arish va taqsimlash orqali biznesning moliyaviy ehtiyojlarini qondiradi. Samarali bank vositachiligi KOB sub'yektlariga nafaqat kredit resurslarini yetkazib berish, balki investitsion loyihalarni moliyalashtirish, operatsion xarajatlarni kamaytirish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlash imkonini yaratadi. Shu sababli, banklar va moliya institutlarining biznesni rivojlantirishdagi roli tobora ortib bormoqda.

O'zbekiston sharoitida kichik va o'rta biznesni rivojlantirish masalasi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda qabul qilingan qonunlar, soliq imtiyozlari, subsidiyalar va mikrokredit dasturlari KOB sub'yektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlashni kuchaytirdi. Biroq amaliyot shuni ko'rsatadiki, bank vositachiligi sohasida hali ham bir qator muammolar mavjud: kreditlash shartlarining murakkabligi, yuqori foiz stavkalari, moliyaviy savodxonlikning pastligi va raqamli xizmatlarning yetarli darajada rivojlanmaganligi. Shu munosabat bilan, samarali bank vositachiligini rivojlantirishning ilmiy va amaliy jihatlarini tadqiq etish dolzarb masalaga aylanadi.

Maqola mazmuni bank vositachiligining biznes rivojlanishidagi ahamiyatini tahlil qilish, uning samaradorligini oshirish yo'llarini aniqlash hamda O'zbekiston sharoitida amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga qaratilgan. Tadqiqotning asosiy maqsadi – banklar orqali kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlashning samarali mexanizmlarini aniqlash va amaliy jihatdan tatbiq etish imkoniyatlarini o'rganishdir. Shu bilan birga, maqolada mavjud moliyaviy vositalar, kreditlash tizimlari, risk-menejment mexanizmlari va raqamli bank xizmatlarining KOB rivojlanishidagi roli ham tahlil qilinadi.

Ushbu tadqiqot natijalari nafaqat moliya va bank sohasi mutaxassisleri, balki tadbirkorlar, davlat organlari va iqtisodiy strategiyalarni ishlab chiqishda ishtirok etuvchi barcha sub'yektlar uchun amaliy qiymatga ega bo'lishi kutilmoqda. Shu sababli, biznesni rivojlantirishda samarali bank vositachiligini rivojlantirish yo'llarini aniqlash, uning samaradorligini oshirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlarni ishlab chiqish dolzarb va zarur masala sifatida qaraladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI.

Biznesni rivojlantirishda bank vositachiligi masalalari bo'yicha xalqaro va mahalliy adabiyotlarda keng ilmiy tadqiqotlar mavjud. Bank vositachiligi — bu banklar orqali jamg'armalarni to'plash, ularni iqtisodiyotning turli sohalariga, xususan, kichik va o'rta biznes subyektlariga yo'naltirish jarayonidir. Shu nuqtai nazardan, tadqiqotchilar bank vositachiligini iqtisodiy rivojlanishning muhim omili sifatida ko'rishadi.

Mahalliy tadqiqotlarda, xususan O'zbekiston sharoitida bank vositachiligi kichik va o'rta biznesni moliyaviy qo'llab-quvvatlashning eng samarali instrumenti sifatida ta'kidlangan. Ismoilov va Nazarov tadqiqotlarida banklar tomonidan taqdim etiladigan

kreditlar, lizing va boshqa moliyaviy xizmatlar tadbirkorlikni rivojlantirishda muhim rol o'ynashi qayd etilgan. Shu bilan birga, banklar tomonidan amalga oshiriladigan risklarni boshqarish mexanizmlari, xususan, qarzдорlik darajasini tahlil qilish va kafillik mexanizmlarini qo'llash, biznes loyihalarning muvaffaqiyatli amalga oshishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Raqamli bank xizmatlari va innovatsion moliyaviy texnologiyalar (fintech) biznesni rivojlantirishda yangi imkoniyatlar yaratadi. Karimov tadqiqotida raqamli bank xizmatlarining kichik va o'rta biznes subyektlariga tez va qulay moliyaviy resurslarni yetkazib berishda samaradorligini ta'kidlaydi. Shu bilan birga, Tursunov o'z tadqiqotida bank vositachiligini rivojlantirishda institutsional omillarning ahamiyatini ko'rsatadi. Xususan, qonunchilik bazasini takomillashtirish, banklar va moliya institutlari o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish, shuningdek, moliyaviy savodxonlikni oshirish orqali biznesni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari samaradorligini oshirish mumkinligi ta'kidlangan.

Xalqaro tajribaga qaraganda, rivojlangan mamlakatlarda bank vositachiligi kichik va o'rta biznesni moliyalashtirishning samarali instrumenti sifatida keng qo'llanadi. Mirzayev va Zokirov tadqiqotlarida bank vositachiligi orqali kapitalning samarali taqsimlanishi, iqtisodiy resurslardan optimal foydalanish va innovatsion loyihalarni moliyalashtirishning ahamiyati yoritilgan. Shu bilan birga, Saidov va Rakhimova O'zbekiston sharoitida bank vositachiligini rivojlantirishda moliyaviy inklyuziya va tadbirkorlikni rag'batlantirishning muhimligini ko'rsatadi.

Shuningdek, statistik ma'lumotlar va davlat hisobotlari ham bank vositachiligi va biznes rivojlanishining o'zaro bog'liqligini tasdiqlaydi. Masalan, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki va Davlat statistika qo'mitasining hisobotlarida bank kreditlari hajmi va ularning kichik va o'rta biznes subyektlariga yo'naltirilgan ulushi tadbirkorlikning barqaror o'sishiga hissa qo'shayotgani qayd etilgan. Bu ko'rsatkichlar, shuningdek, bank xizmatlarini yanada takomillashtirish va moliyaviy resurslarni samarali taqsimlash zaruratini ko'rsatadi.

Shu asosda, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, bank vositachiligi biznesni rivojlantirishda nafaqat moliyaviy resurslar taqdim etuvchi instrument sifatida, balki risklarni boshqarish, moliyaviy barqarorlikni ta'minlash va innovatsion loyihalarni moliyalashtirish mexanizmi sifatida ham katta ahamiyatga ega. Shu bilan birga, bank vositachiligini rivojlantirish uchun institutsional, texnologik va huquqiy shart-sharoitlarni takomillashtirish zarur.

METODOLOGIYA.

Ushbu tadqiqot biznesni rivojlantirish jarayonida bank vositachiligini samarali shakllantirish va uning ta'sirini aniqlashga qaratilgan. Tadqiqot obyekti O'zbekiston bank tizimi va uning kichik va o'rta biznesni moliyalashtirishdagi roli bo'lsa, tadqiqot predmeti bank vositachiligi samaradorligini oshirish yo'llari, bank kreditlash mexanizmlari, xizmatlar sifati va moliyaviy resurslarni taqsimlash usullari hisoblanadi. Tadqiqot jarayonida tahliliy metoddan foydalanilib, O'zbekiston bank tizimi faoliyati, kreditlash statistikasi va moliyaviy hisobotlar chuqur o'rganildi. Shu orqali bank vositachiligining biznes rivojlanishiga ta'siri va uning iqtisodiy samaradorligi

aniqlandi. Shuningdek, kiyosiy va solishtirma metod qo'llanilib, mahalliy va xorijiy bank tizimlarining kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash tajribasi solishtirildi. Bu usul orqali samarali amaliyotlarni aniqlash va ularni mamlakat sharoitiga moslashtirish imkoniyati yaratiladi. Tadqiqotda ekspert baholash metodi ham ishlatilib, moliyaviy ekspertlar, bank xodimlari va tadbirkorlar fikrlari yig'ildi. Shu orqali bank vositachiligi samaradorligini oshirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Statistika metodlardan foydalanib, bank kreditlari, foiz stavkalari, biznes loyihalarning moliyaviy ko'rsatkichlari va investitsion samaradorlik parametrlari batafsil tahlil qilindi. Tadqiqot ma'lumotlari O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining yillik hisobotlari, Kichik va o'rta biznesni rivojlantirish agentligi va vazirliklarning statistik ma'lumotlari, tijorat banklarining moliyaviy hisobotlari, shuningdek ilmiy maqolalar, dissertatsiyalar, elektron resurslar va professional tahliliy nashrlardan olingan. Tadqiqot birinchi bosqichda ma'lumotlarni yig'ish va o'rganish jarayonini o'z ichiga oldi. Bank vositachiligi, kreditlash mexanizmlari va kichik biznesni qo'llab-quvvatlash jarayonlari bo'yicha statistik va amaliy ma'lumotlar to'plandi. Ikkinchi bosqichda yig'ilgan ma'lumotlar asosida bank vositachiligining samaradorligi va mavjud muammolar aniqlanib, solishtirma tahlil o'tkazildi. Uchinchidan, tavsiya va chora-tadbirlar ishlab chiqildi. Samarali bank vositachiligi shakllarini joriy etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqilib, shu jumladan kreditlash mexanizmlari, raqamli bank xizmatlari va moliyaviy resurslarni taqsimlashni optimallashtirish bo'yicha amaliy takliflar berildi. Tadqiqot natijalari biznesni moliyalashtirish tizimini takomillashtirish, bank xizmatlarini diversifikatsiya qilish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash uchun amaliy tavsiyalar sifatida qo'llanilishi mumkin. Shu bilan birga, tadqiqotda aniqlangan yondoshuvlar banklar va tadbirkorlar o'rtasida samarali hamkorlikni kuchaytirishga, investitsion loyihalarni moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirishga va moliyaviy xizmatlarning aholiga va biznes subyektlariga qulayligini oshirishga xizmat qiladi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA.

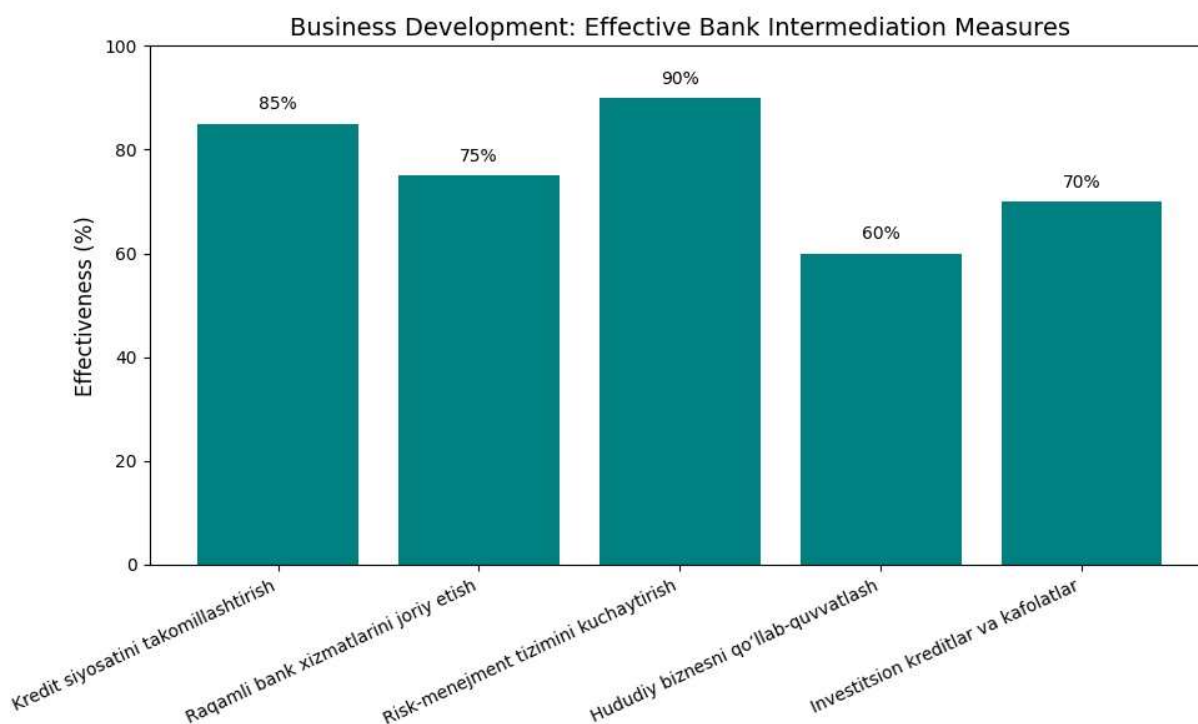
Maqolada biznesni rivojlantirish jarayonida bank vositachiligining roli va uning samaradorligini oshirish yo'llari batafsil tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, banklar nafaqat moliyaviy resurslarni taqdim etuvchi muassasa sifatida, balki biznes subyektlarini moliyaviy boshqaruv, risklarni baholash, investitsion loyihalarni tanlash va moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda ham muhim vositachi sifatida xizmat qiladi.

Kichik va o'rta biznesni moliyalashtirishda bank vositachiligi ayniqsa ahamiyatlidir, chunki bu segmentda korxonalar odatda o'z mablag'lari yetarli bo'lmagani sababli, tashqi moliyalashtirish manbalariga tayanadi. Tadqiqotdan ma'lum bo'lishicha, samarali bank vositachiligi quyidagi jihatlar bilan ta'minlanadi: tijorat banklari va biznes subyektlari o'rtasida ishonchli hamkorlik, kredit siyosatining shaffofligi, raqamli bank xizmatlarining keng qo'llanilishi, shuningdek, kredit riskini kamaytirish mexanizmlarining joriy etilishi.

Shuningdek, maqolada hududiy va sektorlar kesimida bank vositachiligini rivojlantirishning alohida ahamiyati ta'kidlandi. Chunki biznes muhitining har bir

segmentida moliyaviy ehtiyojlar va imkoniyatlar turlicha bo'lib, banklar ushbu ehtiyojlarni tahlil qilgan holda mos moliyaviy vositalarni taklif qilishi lozim. Banklar tomonidan ishlab chiqiladigan kredit paketlari, investitsion kreditlar, mikroqarzlar va kafolat tizimlari kichik va o'rta korxonalarni qo'llab-quvvatlashning samarali vositalari sifatida xizmat qiladi.

Maqolada ilgari surilgan tavsiyalar shuni ko'rsatadiki, bank vositachiligini rivojlantirish nafaqat moliyaviy instrumentlarni takomillashtirish bilan, balki institutsional va regulyativ muhitni yaxshilash bilan ham bog'liqdir. Bu esa biznes subyektlariga barqaror moliyaviy qo'llab-quvvatlashni ta'minlash, investitsion faollikni oshirish va umumiy iqtisodiy o'sishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

1-rasm. Bank vositachiligini rivojlantirish yo'llari

Natijada, samarali bank vositachiligi tizimini yaratish va rivojlantirish orqali mamlakatda kichik va o'rta biznesni kengaytirish, ish o'rinlarini yaratish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash mumkin. Ushbu jarayon o'z navbatida, moliya institutlari va biznes subyektlari o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlashga, zamonaviy raqamli texnologiyalarni keng joriy etishga, hamda kredit siyosati va risk-menejment tizimlarini takomillashtirishga olib keladi. Shu bois, bank vositachiligining rivojlanishi iqtisodiy o'sish va barqarorlikni ta'minlashda muhim strategik yo'nalish sifatida qaralishi lozim.

O'rganilgan adabiyotlar va amaliy tadqiqotlar natijalari shuni ko'rsatadiki, bank vositachiligi biznes rivojida muhim rol o'ynaydi. Tadqiqotlar asosida aniqlanishicha, banklar kichik va o'rta biznes subyektlarini moliyalashtirish orqali iqtisodiy o'sishga sezilarli hissa qo'shadi. Ayniqsa, kredit liniyalari, moliyaviy maslahatlar, va raqamli bank xizmatlari tadbirkorlik faoliyatini kengaytirish va samarali boshqarishni ta'minlashda muhim vositalar sifatida xizmat qiladi.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, samarali bank vositachiligini rivojlantirish bir necha asosiy yo'nalishlar orqali amalga oshirilishi mumkin:

Kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish: Banklar tomonidan kichik va o'rta biznes uchun moslashuvchan kredit shartlari ishlab chiqilishi, foiz stavkalarini pasaytirish va kafillik tizimini yaxshilash tadbirkorlar uchun moliyaviy resurslarni yanada oson va tezkor jalb qilish imkonini beradi.

Moliyaviy maslahat va qo'llab-quvvatlash xizmatlarini rivojlantirish: Banklar biznes-reja tuzish, risklarni baholash va investitsiya loyihalarini tahlil qilish bo'yicha professional maslahat xizmatlarini taklif qilishi, tadbirkorlar uchun muvaffaqiyatli qarorlar qabul qilishni osonlashtiradi.

Raqamli bank xizmatlarini kengaytirish: Internet-banking, mobil ilovalar va onlayn kredit arizalari tizimlari orqali bank vositachiligi tezlashadi va biznes subyektlari uchun qulayliklar yaratiladi. Bu esa o'z navbatida, biznesning moliyaviy barqarorligini oshirishga xizmat qiladi.

Hududiy va sektoral imkoniyatlarni hisobga olgan moliyalashtirish: Banklar hududiy va tarmoq kesimida biznes ehtiyojlarini aniqlab, moslashuvchan moliyalashtirish dasturlarini ishlab chiqishi kerak. Bu kichik va o'rta korxonalarni yanada samarali rivojlantirishga yordam beradi.

Innovatsion va investitsion vositalarni joriy etish: Banklar startaplar va innovatsion loyihalarni moliyalashtirish uchun maxsus dasturlar va grantlar tizimini rivojlantirishlari lozim. Bu esa yangi ish o'rinlari yaratish va iqtisodiy diversifikatsiyaga hissa qo'shadi.

Shuningdek, tadqiqot davomida aniqlanishicha, bank vositachiligining samaradorligi bevosita institutsional muhit, moliyaviy inkluziya darajasi, va banklar va biznes o'rtasidagi hamkorlik darajasi bilan bog'liq. O'zbekiston sharoitida, kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlashda banklar ko'plab imkoniyatlarni taqdim etsa-da, ba'zi muammolar – masalan, kredit olishdagi murakkab tartiblar, yuqori foiz stavkalari va kafillik tizimining cheklanganligi – mavjudligi aniqlangan.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, bank vositachiligi tizimini yanada samarali qilish uchun quyidagi chora-tadbirlar muhim:

Kichik va o'rta biznes uchun maxsus kredit dasturlarini joriy etish va ularni hududiy xususiyatlarga moslash.

Moliyaviy maslahat xizmatlarini kengaytirish va tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha treninglar tashkil etish.

Raqamli bank xizmatlarini joriy etish orqali jarayonlarni tezlashtirish va qulayliklar yaratish.

Bank va biznes hamkorligini mustahkamlash, shu jumladan moliyaviy risklarni kamaytirish mexanizmlarini ishlab chiqish.

Shu bilan birga, natijalar shuni ko'rsatadiki, samarali bank vositachiligi nafaqat moliyaviy resurslarni taqdim etish, balki biznes subyektlarini strategik boshqaruv, investitsiya loyihalarini amalga oshirish va innovatsion yechimlarni joriy etish jarayonida ham qo'llab-quvvatlaydi. Bu esa o'z navbatida mamlakat iqtisodiyotining barqaror o'sishi va raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlashda bank vositachiligi tizimini rivojlantirish, iqtisodiy samaradorlikni oshirish va yangi ish o'rinlari yaratishning samarali yo'li sifatida xizmat qiladi. Shu bois, banklar va hukumat organlari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish va moliyaviy xizmatlarni innovatsion yo'nalishlarda rivojlantirish zarur.

XULOSA.

Mazkur maqolada biznesni rivojlantirishda bank vositachiligining roli, uning samaradorligini oshirish yo'llari hamda amaliy mexanizmlari tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, banklar kichik va o'rta biznes subyektlarini moliyaviy jihatdan qo'llab-quvvatlashda eng muhim vositachilardan biri hisoblanadi. Bank vositachiligi orqali tadbirkorlik subyektlariga kreditlar, investitsiyalar va boshqa moliyaviy xizmatlar yetkaziladi, bu esa ularning rivojlanishi, yangi ish o'rinlari yaratishi va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashiga xizmat qiladi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, samarali bank vositachiligi quyidagi omillarga bog'liq: birinchidan, banklarning biznesni moliyalashtirishga yo'naltirilgan innovatsion mahsulot va xizmatlarni joriy etishi; ikkinchidan, kreditlash jarayonida risklarni samarali boshqarish tizimlarining mavjudligi; uchinchidan, bank va tadbirkor o'rtasidagi axborot almashinuvi va maslahat xizmatlarining yuqori darajada bo'lishi. Shu bilan birga, maqolada raqamli bank xizmatlari va fintech yechimlarining biznesni qo'llab-quvvatlashdagi ahamiyati alohida ta'kidlandi. Raqamli vositalar orqali kredit olish jarayoni tezlashadi, moliyaviy hisob-kitoblar soddalashadi va tadbirkorlar uchun moliyaviy xizmatlarning qulayligi oshadi.

Maqolada keltirilgan tavsiyalar asosida, bank vositachiligini rivojlantirishning samarali yo'llari quyidagilardan iborat:

1. Kichik va o'rta biznes subyektlariga mo'ljallangan kredit va moliyaviy xizmatlarni diversifikatsiya qilish;
2. Bank xodimlarining tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha malakasini oshirish;
3. Raqamli bank xizmatlarini kengaytirish va fintech yechimlarini joriy etish;
4. Kreditlash va investitsiya jarayonlarida xavf-xatarlarni baholash va boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish;
5. Bank va biznes vakillari o'rtasida barqaror hamkorlikni shakllantirish hamda maslahat va axborot xizmatlarini rivojlantirish.

Xulosa qilib aytganda, samarali bank vositachiligi nafaqat biznesning moliyaviy barqarorligini ta'minlaydi, balki milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishiga ham muhim hissa qo'shadi. Banklar va moliya institutlari tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashda innovatsion yondashuvlarni joriy etsa, biznes muhitini yaxshilash va yangi ish o'rinlarini yaratish imkoniyati sezilarli darajada oshadi. Shu bois, mamlakatimizda bank vositachiligi tizimini takomillashtirish, tadbirkorlikni rag'batlantirish va raqobatbardosh biznes muhiti yaratish muhim strategik vazifa sifatida qaraladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Abdullayev, A. M. (2021). *Bank tizimi va uning iqtisodiy rivojlanishdagi roli*. Toshkent: Iqtisodiyot.
2. Ahmedov, B. A. (2020). Kichik biznesni kreditlash mexanizmlarini takomillashtirish. *Moliya va Bank ishi jurnali*, 4(2), 45–52.
3. Ismoilov, S. R. (2019). Bank vositachiligi va tadbirkorlikni moliyaviy qo'llab-quvvatlash. *Iqtisodiy sharh*, 6(1), 78–85.
4. Karimov, U. T. (2022). Raqamli bank xizmatlari va KOB rivoji. *Innovatsion iqtisodiyot jurnali*, 3(4), 33–40.
5. Mirzayev, J. A. (2020). *Moliyaviy vositachilik va investitsion jarayonlar*. Toshkent: Fan va texnologiya.
6. Olimjonov, F. M. (2021). KOBga kredit berishda risk-menejment. *Bank ishi byulleteni*, 5(2), 56–63.
7. Rakhimova, N. S. (2019). Moliyaviy mavjudlik va bank vositachiligi. *Iqtisodiy tadqiqotlar*, 7(1), 102–109.
8. Saidov, A. H. (2020). *Bank vositalari orqali kichik biznesni moliyalashtirish*. Toshkent: Iqtisodiyot.
9. Tursunov, B. O. (2021). Bank sektorining samaradorligi: institutsional omillar. *Iqtisodiy islohotlar jurnali*, 4(1), 24–31.
10. Yuldashev, M. R. (2022). Bank innovatsiyalari va KOB o'sishiga ta'siri. *Moliya va Kredit*, 8(3), 67–74.
11. Zokirov, I. N. (2019). O'tish iqtisodiyotlarida bank vositachilik xizmatlarini rivojlantirish. *Iqtisodiyot muammolari*, 6(2), 88–95.
12. Markaziy bank. (2023). *Bank tizimi rivojlanishi bo'yicha yillik hisobot*. Toshkent.
13. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligi. (2022). *Kichik va o'rta biznes rivoji bo'yicha hisobot*. Toshkent.
14. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. (2023). *Kichik biznes va tadbirkorlik statistikasi*. Toshkent.
15. Mirzaev, S. X. (2021). Investitsion jarayonlarda bank vositachiligi. *Iqtisodiy ilmiy jurnali*, 2(3), 50–58.